

ОДЕСЬКИЙ СУДНОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД «УКРАЇНА» — підприємство у галузі суднобудування. Історію веде від адміралтей. майстерень Чорномор. греб. флоту, будівництво яких розпочато влітку 1793. Після об'єднання (1904) їх із Судноремонт. заводом Рос. товариства пароплавства і торгівлі у карантині (діяв від 1857) утвор. Адміралтейство цього товариства, на базі якого 1918 засн. О. с. з. Чорномор. пароплавства. 1920 до нього приєднано ділянку заводу Белліно-Фендеріх з елінгом і перейм. у Судноремонт. завод ім. Марті та Бадіна, а 1922 до його складу ввійшов суднобуд. завод К. Ревенського. Від 1925 — Судноремонт. завод ім. А. Марті. 1928 йому передано частину Андросівського молу з прилеглою берег. зоною та майстернями упр. робіт Одес. порту. Перше капітально відновлене за рад. часів судно — пароплав «Чичерін» (грудень 1922). Окрім ремонт. робіт, завод виконував ін. замовлення, напр., 1925 виготовив метал. конструкції та залізну завісу для Одес. опер. театру, що відбудовували після пожежі, також відновлено суднобудування. 1927–31 побудовано 2 шхуни — плиткі теплоходи «Молот» і «Серп», 2 курортні теплоходи — «Зоря» та «Зірниця», 4 мотор. катери для Далекого Сходу, закладено шхуни «Райкомвод» і «Делегат», декілька танкерів і суховантаж. барж, завершено добудову пароплава «Волгодон». На поч. 2-ї світової війни завод переоснащував для потреб флоту різні судна в тралери, сан. транспорт, мор. мисливці, мінні загороджувачі тощо. На підприємстві встановлювали озброєння на транспортні судна, що приходили з вантажами в Одесу. 1941 робітники заводу успішно евакуювали устаткування й буксирні плавучі доки у сх. порти Чорного та Азов. морів. Після звільнення міста, незважаючи на зруйновані вироб. потужності, ливар. цех підприємства у жовтні 1944 виконав першу плавку, а згодом на ремонт стали кораблі Дунайської військової флотилії, відновлено суднобудування, зокрема в квітні 1945 з елінгу зійшла великовантажна мор. суцільнозварна баржа. 1947 уведено в експлуатацію перший док підйом. силою 4 тис. т, змонтовано імпортов. устаткування та ін. У 1950-х рр. підприємство перейм. в О. с. з. № 1 (від 1967 — ім. 50-річчя Рад. України), що став головним у системі мін-ва мор. флоту СРСР до введення в екс-

плуатацію Іллічівського судноремонтного заводу. Розквіту завод досяг наприкінці 1970-х — поч. 1980-х рр. (1974–86 дир. — В. Яворський): ремонтував бл. 30 суден щомісяця, зокрема 5–6 водотоннажністю до 30 000 т; побудовано доковий цех (донині найбільш оснащений на пострад. просторі), цех палив. апаратури, із найсучаснішим на той час устаткуванням (також виготовляв паливні форсунки для судн. дизелів). Підпр-во будувало баржі, шаланди, малі катери, пізніше за проектами Чорномор. центр. ПКБ буксири потуж. 150 к. с., пасажир. катери типу «Аркадія». У 1990-х рр. перейм. в О. с. з. «Україна». До поч. 2000-х рр. через втрату флоту Чорноморського морського пароплавства, що було осн. замовником, підприємство підійшло до банкрутства. Від 2007 — у структурі Одеського морського порту як відокремлений самот. підрозділ «Судноверф “Україна”». У його складі — доково-комплекс. (10 089,3 м²) та корпус. (6302,2 м²) цехи та 2 доки: № 4 (підйомна сила 10 тис. т, 6 понтонів, 2 крани вантажопідйомністю 5 та 15 т, довж. доку 168,28 м, шир. 39,77 м, шир. стапель-палуби 29,9 м, 6 гол. водовідлив. насосів продуктивністю 2700 м³/год.) та № 2 (підйомна сила 6 тис. т, 6 понтонів, 2 крани — по 5 т, довж. доку 130 м, шир. 30,5 м, шир. стапель-палуби 22,5 м, 6 гол. водовідлив. насосів — 2000 м³/год.). Пл. тер. верфі складає 75,5 тис. м²; протяжність причалів — 1230 м, зокрема судноремонтні — 570 м, глиб. біля причалів — до 7,1 м; вантажопідйомне устаткування на причалах — 2 портал. крани вантажопідйомністю 100 т, несамохідний — вантажопідйомністю 16 т. До верфі прокладено залізницю. Підпр-во виконує різноманітні види ремонту всіх типів суден (макс. судно, яке може бути заведене в акваторію комплексу, — довж. 175 м, шир. 29 м), а також виготовляє металоконструкції, виконує окремі замовлення пром. характеру. 2015–16 відремонтовано протидиверс. катер «Гола Пристань», патрул. катер «Скадовськ», військ. буксир «Красноперекопськ», військ. катери «Ромни» та «Токмак», 2017–19 — патрул. катер «Павло Державін» мор. охорони Держ. прикордон. служби України, судно «Sea Trader», катер «Арктур», буксир «Прогрес-1», нафтосміттєзбирач «Еколог», теплоходи «Jiwaga», «Vilena» та ін.

А. О. Сабатин, О. В. Савченко

Бібліографічний опис:

Одеський судноремонтний завод «Україна» / А. О. Сабатин, О. В. Савченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75226>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).